

My, autorzy tego listu, wraz z innymi instytucjami i organizacjami domagamy się **prawdziwego dialogu** oraz **aktywnego włączenia** organizacji społecznych, przedsiębiorców, przedstawicieli administracji rządowej i samorządów do wspólnego wypracowania reform oraz projektów w ramach Krajowego Planu Odbudowy po COVID 19. Wiele z przekazanych przez nas do tej pory propozycji **pozostało bez odpowiedzi**. Przed nami program **na miarę powojennego Planu Marshalla**, jakim jest NextGenerationEU o wartości 750 mld euro. To od nas zależy czy skorzystamy z transformacyjnej szansy i zbudujemy przewagę konkurencyjną przyszłych pokoleń Polaków, czy utrwalimy nasze zapóźnienie.

Chcemy zwrócić uwagę na to, że:

- stare modele gospodarcze tracą konkurencyjność i przydatność, bo świat dokonuje głębokiej transformacji, określanej niekiedy jako kolejna rewolucja przemysłowa,
- transformacja ta jest konieczna i nieunikniona, bo jest odpowiedzią na egzystencjalne zagrożenie dla ludzkości, jakie stwarza kryzys klimatyczny oraz kryzys biosfery,
- Polska jest czwartym największym beneficjentem instrumentu wsparcia gospodarki NextGenerationEU,
- pandemia zweryfikowała modele biznesowe i źródła przewagi konkurencyjnej¹,
- nowe europejskie mechanizmy wsparcia dają szansę na inwestycje rozwojowe, które mogą ustalić przewagę konkurencyjną kraju na pokolenia,
- tak wielkie wyzwanie wymaga otwartej współpracy i dialogu, którego oczekuje również Komisja Europejska.

W grudniu 2019 roku Unia Europejska zobowiązała się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do połowy stulecia. Podczas ostatniego posiedzenia Rady Europejskiej nasi przywódcy zdecydowali o podniesieniu celu redukcji **CO₂ do 2030 roku do 55%**. W najbliższych miesiącach Komisja Europejska będzie sukcesywnie przedstawiać projekty nowelizacji prawa unijnego, które umożliwią realizację obu tych celów. **Tworząc polski Plan Odbudowy musimy zatem brać pod uwagę nie tylko obecny kształt regulacji europejskich, ale uwzględnić jednocześnie kierunek ewolucji prawa oraz polityki UE.** W związku z powyższym, wydatkowanie środków polskiego Planu Odbudowy powinno być przeznaczone wyłącznie na finansowanie koniecznych reform i budowanie przewag konkurencyjnych polskich przedsiębiorstw, tak bardzo związanych z jednolitym rynkiem europejskim.

Apelujemy o to, aby opracowywany przez Polskę Krajowy Plan Odbudowy był traktowany nie tylko jako instrument walki z kryzysem, ale żeby dzięki wsparciu cyfrowej oraz proekologicznej transformacji, tworzył podstawy konkurencyjności polskiej gospodarki.

¹ Np. Arindam Bhattacharya, Nikolaus Lang, Jim Hemerling „Beyond Great”, Boston Consulting Group, 2020, <https://www.publicaffairsbooks.com/titles/arindam-bhattacharya/beyond-great/9781541757189/>

Jakiej Polski i Europy chcemy po COVID 19? Konkurencyjnej, niezależnej od pozaeuropejskich źródeł energii i odpornych na globalne wstrząsy jak pandemii, kryzysy wodne i żywnościowe czy katastroficzne zjawiska pogodowe. Europejski system finansowy zapewnia środki niezbędne na przeprowadzenie koniecznych reform. Wykorzystanie funduszy przewidzianych w ramach europejskiego planu walki z kryzysem gospodarczym wywołanym pandemią COVID 19 stanowi niepowtarzalną okazję, której nie możemy zmarnować.

Jakiego Krajowego Planu Odbudowy potrzebujemy by zbudować przewagę konkurencyjną polskich przedsiębiorstw? Mając na uwadze, że Polska jest czwartym największym beneficjentem instrumentu wsparcia gospodarki NextGenerationEU, musimy zadbać o to, aby uwzględnił on założenia Zielonego Ładu i był prawdziwym programem reform. Nie ma to być tylko doraźny instrument wsparcia w procesie wychodzenia z kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią. To nie jest szansa na jednoroczne zyski, ale na zbudowanie przewagi konkurencyjnej przyszłych pokoleń Polaków. Zobowiązania podejmowane dziś będą spłacane przez 40 lat, czyli przez co najmniej dwa pokolenia Europejczyków, w tym również Polaków. Jeśli chcemy zapewnić Polsce szanse rozwojowe, w perspektywie najbliższej dekady, musimy wykorzystać nadchodzącą europejską pomoc, przynajmniej nie w mniejszym stopniu niż pozostałe państwa członkowskie. Z podobnego wsparcia będą mogły też korzystać pozostałe państwa UE.

Kto powinien być odbiorcą Krajowego Planu Odbudowy? Samorządy, instytucje państwowe oraz indywidualni beneficjenci wsparcia (programy typu „Czyste powietrze” lub „Mój prąd”), małe i duże podmioty gospodarcze. Warunkiem wsparcia musi być analiza celu inwestycji. To gra o nowe modele biznesowe i ramy funkcjonowania gospodarki w oparciu o technologie cyfrowe, bezpieczne dla środowiska i klimatu, odporne na wstrząsy i niestabilność globalnych łańcuchów dostaw. Jeśli Polska wykorzysta te środki na doraźne działania, a inne kraje na nowe technologie, nasze dzieci i wnuki staną się zależne od zatrudnienia przez zagranicznych przedsiębiorców.

Jakie jeszcze widzimy cele Krajowego Planu Odbudowy? Powinien służyć poprawie jakości życia Polek i Polaków oraz zbudowaniu solidnych fundamentów dla przyszłego rozwoju kraju. Wachlarz możliwych obszarów interwencji jest bardzo szeroki, od inwestycji w panele fotowoltaiczne na budynkach polskich urzędów, rezygnację z użytkowania papieru w polskiej administracji, po elektryfikację i rozbudowę transportu zbiorowego, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach miejskich. Krajowy Plan Odbudowy powinien również zagwarantować powszechny dostęp do szerokopasmowego internetu. Naturalnym obszarem interwencji powinna być przyspieszona walka ze zanieczyszczeniem powietrza i suszą. Te dwa czynniki zagrażają życiu i zdrowiu Polaków oraz wymagają systemowych reform.

Musimy odejść od paliw kopalnych. Jednym z efektów zaprzestania spalania paliw stałych w instalacjach indywidualnych, będzie znacząca poprawa jakości powietrza. Jest to obecnie jedno z cywilizacyjnych wyzwań, przed którymi stoi Polska. Z powodów ekonomicznych rezygnacja z paliw kopalnych i dekarbonizacja polskiej energetyki stanowią zagrożenie dla regionów z dużą koncentracją wydobycia węgla. Instrumentem mającym zapobiegać nierównomiernemu rozłożeniu kosztów i obciążeniu wybranych regionów i grup społecznych jest powołany przez Komisję Europejską **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Dziś Polska może korzystać jedynie z 50% przyznanych środków. W celu zapewnienia dostępu do całości przyznanych Polsce środków Funduszu, przy najbliższej nadarzającej się okazji, Polska powinna zadeklarować wdrożenie celu neutralności klimatycznej do roku 2050.

Nadzwyczajny instrument, a unijny budżet. Przypomnijmy, że w maju 2020 roku Komisja Europejska zaproponowała nowy kształt budżetu europejskiego oraz stworzenie dodatkowego, nadzwyczajnego instrumentu finansowego, mającego na celu wsparcie gospodarek państw członkowskich w procesie wychodzenia z kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią tj. NextGenerationEU.

O ile budżet UE na lata 2021–2027 będzie tworzony na dotychczasowych zasadach, o tyle instrument wsparcia gospodarki, NextGenerationEU, jest instrumentem nadzwyczajnym i będzie finansowany poprzez wyemitowanie przez Komisję Europejską obligacji na kwotę 750 mld euro, których oprocentowanie będzie bardzo korzystne, być może nawet ujemne, dzięki najwyższemu z możliwych ratingów kredytowych Komisji.

Nasze propozycje mogą stanowić pozytywny wkład do KPO. Załączamy je poniżej, licząc na otwartą, szczerą i wspólną dyskusję z rządem, samorządami, organizacjami pracodawców i strony społecznej nad tym jak dokonać cywilizacyjnego skoku.



Lista rozwiązań:

1. Rozwiązania Koalicji Ratujmy Rzeki dotyczące ochrony wód i różnorodności biologicznej w KPO: www.ratujmyrzeki.pl/243-zielona-odbudowa-dla-rzek-i-dzikiej-przyrody
2. Rozwiązania dla transportu przygotowane przez Fundację Promocji Pojazdów Elektrycznych i WWF: wwf.pl/sites/default/files/inline-files/zeroemisyjna-polska-2050-transport.pdf
3. Rozwiązania dla transportu przygotowane przez Client Earth i „Miasto jest nasze”:
miastojestnasze.org/wp-content/uploads/2020/11/raport-pieszko-i-rowerem-przez-miasto-mjn-ce.pdf
4. Rozwiązania dla tworzenia w Polsce zeroemisyjnej gospodarki przygotowane przez WWF w ramach projektu „Zeroemisyjna Polska 2050”:
wwf.pl/sites/default/files/inline-files/Raport_Zeroemisyjna_2050.pdf
 - a. Zeroemisyjna Polska - budownictwo: wwf.pl/sites/default/files/inline-files/1%20budownictwo%20FINAL.pdf
 - b. Zeroemisyjna Polska - rolnictwo: wwf.pl/sites/default/files/inline-files/3%20rolnictwo%20FINAL.pdf
 - c. Zeroemisyjna Polska - energetyka: wwf.pl/sites/default/files/inline-files/energetyka-zeroemisyjna-polska-2050.pdf
5. Propozycje projektów do KPO i systemu zarządzania: wwf.pl/aktualnosci/klimatyczny-dzien-niepodleglosci
6. Rozwiązania dla odbudowy gospodarki zaproponowane przez WISE-Europa „Zielona Odbudowa. Od kryzysu do realnej zmiany”:
wise-europa.eu/wp-content/uploads/2020/11/ZielonaOdbudowa.pdf
7. Rekomendacje w zakresie Morza Bałtyckiego: [The Baltic Sea Blueprint - PL_0.pdf](http://TheBalticSeaBlueprint-PL_0.pdf) (wwf.pl)
8. Rekomendacje Europejskiego Kongresu Finansowego dla rynku finansowego oraz gospodarki:
efcongress.com/wp-content/uploads/2021/01/Raport-z-dzia%C5%82alno%C5%9Bci-EKF-w-roku-2020.pdf
9. Rekomendacje Lewiatana:
konfederacjalewiatan.pl/aktualnosci/2020/1/impuls_energii_dla_polski_pakiet_rozwiazan_dla_gospodarki_przygotowany_przez_forum_energii_i_lewiatana